

כּוּשְׁרוֹת

בדיקות מעבדה לגילוי חרקים בירקות עליים

בשנים האחרונות התפתחה מאוד תעשיית ירק העלים המפוקח מחרקים, אם בעבר הייתה חברת 'חסלט' החברה היחידה בתחום, כיום ישנן עשרות חברות המשווקות זאת, ובפי רבים הפכה המילה 'חסלט' או 'ירקות גוש קטיף' לביטוי כולל של כל חברות ירק העלים המפוקחות.

מאחר שישנו קושי גדול לשווק ירק בו אין חרקים כלל, התנתה הרבנות הראשית את סימון האריזה כנקייה מחרקים בכך שלאחר השרייה במי סבון ושטיפה ביתית לא יישארו חרקים על הירק. לשם כך נקבעו בנוהלי הרבנות הראשית קריטריונים ברורים מהי כמות החרקים המאושרת לשיווק בכל אחד מסוגי ירק העלים. בשנים הראשונות פיקחה הרבנות הראשית על תחום זה, ופרסמה לציבור אילו חברות עומדות בתקנים הנדרשים ואילו אינן עומדות בכך. בעקבות תביעות משפטיות מטעם בעלי החברות התחייבה הרבנות לבית המשפט לחדול מפרסום הממצאים, ומאז נותר העניין לוט בערפל. לתועלת הציבור החלטנו לעקוב בעצמנו אחר מצבן של החברות השונות. את הבדיקות אנו מבצעים קרוב ל-10 שנים, ומהן עולה שישנן מספר חברות שמצליחות לעמוד באופן עקבי בכל עונות השנה ברמת הניקיון הנדרשת, לעומת חברות רבות אחרות שאינן מצליחות לעמוד בניקיון הנדרש בקביעות. לאור הבדיקות אנו מפרסמים באתר האינטרנט שלנו את רשימת החברות המומלצות שעומדות בקביעות בדרישות הרבנות הראשית ומשווקות אך ורק ירק שנקי לחלוטין לאחר השרייה במי סבון ושטיפה אחת. ההבדלים בין החברות אינם מקריים, ישנן חברות שמלוות את הגידול מתחילתו, עוקבות אחר כל ממצא חריג, ומטפלות בירק בעודו בחממה כך שבסופו של דבר הן יודעות היטב את מצב הירק בחממות וניקיונו מחרקים. מנגד, חלק מהחברות קונות ירק רק בסיום הגידול, ובודקות את ניקיונו בבדיקות מדגמיות שכמובן אינן מעידות באופן מלא על ניקיונו מחרקים. חלק מהחברות אף מקבלות סחורה שנפסלה לשיווק על ידי חברות אחרות מחמת נגיעות גבוהה (חלק קטן מהמותגים אף מבוססים על כך וכל הסחורה שלהם היא כזו שנפסלה על ידי אחרים). הקושי לקבל את העובדה שחברות רבות, שעל חלקן חתומות מספר כשרויות שבראשן עומדים תלמידי חכמים חשובים, אינן עומדות בתקן הנדרש - מובן, אך מניסיונו עלה שכדי לגדל ירק עלים נקי לא מספיק רצון טוב, ואף לא מספיקה מומחיות בזיהוי החרקים, אלא נצרכת לכך מומחיות רבה במעקב אחר הירק, מציאת פתרונות נכונים, בידוד התקלות וטיפול בהן. כדי לשתף את הציבור בנחיצות של רשימת המומלצים שלנו אנו מפרסמים כאן חלק מתוצאות הבדיקות מחברות שאינן ברשימת המומלצים, בתקווה להעלות המודעות בציבור להבדלים בין

החברות השונות, להשבת פרסום הבדיקות של הרבנות הראשית לישראל, ולתיקון המצב בעז"ה.

הנחיות להבנת הממצאים:

ראשית נציין שכפי שהכריעו פוסקי הדורות, בממצאים שלפנינו לא נמנו כלל חרקים שאינם נראים בלא אמצעי עזר. כמו כן לא נספרו חלקי חרקים, בהנחה שיייתכן שהם בטלים ברוב. לשם הנוחות והיסודיות, בדיקת החרקים אינה מתקיימת על גבי הירק, אלא משרים אותו במים וסבון, שוטפים אותו ביסודיות, ובודקים אילו חרקים מצויים במי השטיפה. כך התוצאות בשטיפה הראשונה מעידות על החרקים שהיו על הירק כשהגיע לבית, והיו יורדים בהשריה ושטיפה ביתית. אם בשטיפה השנייה ואילך נמצאו חרקים, אות היא שלא די בהוראות השטיפה הביתית כדי לנקות את הירק. כלומר, הימצאות של חרקים בודדים בשטיפה שנייה היא תקלה בייצור. אך גם תוצאות השטיפה הראשונה חשובות, משום שישנם סוגי חרקים שאינם יורדים בשטיפה, והימצאותם בירק היא תקלה. בנוסף, הרבנות הראשית הגבילה את מספר החרקים המותר על הירק בהנחה שכמות גדולה לא תרד בשטיפה, כך שהימצאות כמות גדולה מן המותר גם היא תקלה בייצור. לשם השוואה, נוהלי הרבנות הראשית לישראל מתירים לשווק ירק עלים כמפוקח רק אם הוא עומד בתנאים הבאים:

* אין בו כלל חרקים מסוג אקריות או כנימות למיניהן (שפעמים רבות אינן יורדות בשטיפה), אלא רק חרקים שיוורדים בשטיפה כגון: זבובים, תריפסים, פסוקים, עכבישים.

* כמות החרקים שנשטפים המאושרים על הירק קטנה מאוד:

ראש חסה - לא יותר מ-5 חרקים.

בזיליקום, כוסברה, עלי בייבי, פטרוזיליה, שמיר, תרד - לא יותר מ-5 חרקים לקילו.

סלרי, עלי סלק - לא יותר מ-2 חרקים באריזה.

בצל ירוק, לוף, כרובית וברוקולי - אסור שיהיה שום חרק באריזה.

תוצאות בדיקות המעבדה

שטיפה ראשונה	שטיפה שנייה	שטיפה שלישית	שטיפה רביעית
18 תריפסים, 35 עכבישוניים, 13 זבובונים, 30 כנימות עלה, 2 פסוקים, אחר - 3. סה"כ: 101 חרקים	5 תריפסים, 1 אקרית שקופה, עכבישון 1. סה"כ: 7 חרקים	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת
6 תריפסים, 3 עכבישוניים, זבובון 1. סה"כ: 10 חרקים	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת

**חסה -
2 חבילות**

**כוסברה -
3 חבילות**

לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (יתכן שנותרו על העלה)	2 תריפסים, 7 עכבישונים, 3 זבובונים. סה"כ: 12 חרקים	חסה - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	5 תריפסים	למעלה מ-70 תריפסים, זבובון 1. סה"כ: למעלה מ-71 חרקים	שמיר - 3 חבילות
עכבישון 1	תריפס 1, 2 אקריות אדומות, 5 עכבישונים. סה"כ: 8 חרקים	3 תריפסים, 6 אקריות אדומות, 7 עכבישונים. סה"כ: 16 חרקים	38 תריפסים, 22 עכבישונים, זבובון 1, 2 כנימות עלה, פסוק 1, רימה צהובה 1. סה"כ: 65 חרקים	תרד נוזילנדי - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (יתכן שנותרו על העלה)	39 תריפסים	שמיר - חבילה 1
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (יתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1, אקרית אדומה 1, 5 עכבישונים, 2 זבובונים, פסוק 1. סה"כ: 10 חרקים	עלי סלק - 2 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (יתכן שנותרו על העלה)	זבובון 1	4 עכבישונים, 5 זבובונים. סה"כ: 9 חרקים	חסה - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (יתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1, אקרית שקופה 1, 2 עכבישונים, 2 זבובונים, חיפושית 1. סה"כ: 7 חרקים	פטרוזיליה - 3 חבילות

לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	זבובן 1	2 אקריות שקופות, 5 עכבישונים, זבובן 1. סה"כ: 8 חרקים	נענע - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1, עכבישון 1, 6 זבובונים, כנימת עלה 1, אחר 1. סה"כ: 10 חרקים	חסה - 3 חבילות
לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1	אקרית אדומה 1	6 תריפסים, 2 אקריות אדומות, עכבישון 1, פסוק 1. סה"כ: 10 חרקים	פטרוזיליה - 3 חבילות
1 אקרית אדומה	2 אקריות אדומות	4 אקריות אדומות	3 תריפסים, אקרית שקופה 1, 12 אקריות אדומות, 3 עכבישונים. סה"כ: 19 חרקים	סלרי - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	חרק 1	24 תריפסים, 4 אקריות שקופות, 4 עכבישונים, 3 זבובונים, אחר 1. סה"כ: 36 חרקים	חסה - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	אקרית אדומה 1	6 אקריות אדומות	נענע - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1, אקרית אדומה 1, 6 עכבישונים, סה"כ: 8 חרקים	נענע - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	5 זבובונים, 3 פסוקים. סה"כ: 8 חרקים	חסה - 3 חבילות

לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שגותרו על העלה)	זחל 1	פסוק 1	עכבישון 1	סלרי - 2 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	46 אקריות אדומות, עכבישון 1, כנימת עלה 1, אחר 1. סה"כ: 49 חרקים	2 אקריות שקופות, 108 אקריות אדומות, עכבישון 1, 3 זבובונים, 2 כנימות עלה, אחר 1. סה"כ: 117 חרקים	נענע - 2 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שגותרו על העלה)	6 תריפסים, אקרית אדומה 1, 2 זבובונים, 3 ג'וקים. סה"כ: 12 חרקים	עלי סלק - 1 חבילה
לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שגותרו על העלה)	פסוק 1	לא נמצאו חרקים	3 תריפסים, 1 אקרית שקופה, עכבישון 1. סה"כ: 5 חרקים	נענע - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שגותרו על העלה)	עכבישון 1, פסוק 1. סה"כ: 2 חרקים	תריפס 1, עכבישון 1. סה"כ: 2 חרקים	חסה - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שגותרו על העלה)	כנימת עלה 1	2 כנימות עלה, פסוק 1. סה"כ: 3 חרקים	עלי מנגולד - 2 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שגותרו על העלה)	5 תריפסים, זבובון 1, חילזון 1, רימה 1. סה"כ: 8 חרקים	חסה רומית - 3 חבילות

תריפס 1, כנימת עש הטבק 1. סה"כ: 2 חרקים	2 תריפסים, 1 ביצת עש הטבק. סה"כ: 2 חרקים	44 תריפסים, זבובון 1, 2 כנימות עש הטבק, 2 ביצי עש הטבק. סה"כ: 47 חרקים	1 אקרית שקופה, כנימת עש הטבק 1, 2 ביצי עש הטבק. סה"כ: 2 חרקים	כוסברה - 3 חבילות
לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1	אקרית אדומה 1	29 תריפסים, 3 עכבישוניים. סה"כ: 32 חרקים	עלי סלק - חבילה 1
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	אקרית שקופה 1, אקרית אדומה 1. סה"כ: 2 חרקים	2 אקריות שקופות. סה"כ: 2 חרקים	בצל ירוק - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	12 אקריות שקופות, 2 אקריות אדומות, 2 עכבישוניים. סה"כ: 16 חרקים	נענע - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	5 עכבישוניים, זבובון 1, 3 רימות. סה"כ: 9 חרקים	פטרוזיליה - 3 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	3 תריפסים, 1 אקרית שקופה, 4 עכבישוניים, 4 זבובון, 2 פסוקים, 3 רימות. סה"כ: 17 חרקים	חסה - 2 חבילות
לא התבצעה בדיקה נוספת	לא ירדו חרקים נוספים בשטיפה זו (ייתכן שנותרו על העלה)	תריפס 1	2 תריפסים, 1 אקרית שקופה, 1 עכבישון. סה"כ: 4 חרקים	נענע - חבילה 1

	השריה ושטיפה עם שפשוף בידיים: נקי.	אקרית אדומה 1, זבוב 1, פסוקאי 1. סה"כ: 3 חרקים.	5 תריפסים, אקרית אדומה 1, 5 קרדיות, עכביש 1, זבוב 1/2, פסוקאי 1, רימה 1, חרק מים 1, זחל 1. סה"כ: 16 חרקים	סלרי - תבילה 1
השריה ושטיפה עם שפשוף בידיים: שפשוף בידיים: תריפס 1, כנימת עלה 1. סה"כ: 2 חרקים	השריה ושטיפה עם שפשוף בידיים: 4 תריפסים, זבוב 1 מעוך, כנימת עלה 1. סה"כ: 6 חרקים	תריפס 1, כנימת עלה 1. סה"כ: 2 חרקים	17 תריפסים, אק"ש 1, זבוב 1, 6 כנימות עלה, חביון 1. סה"כ: 26 חרקים	עלי רוקט - תבילה 1
		נקי	5 תריפסים, קרדית 1, 9 עכבישים, זבוב 1, 7 כנימות עלה, אחר 1, רימה 1. סה"כ: 20 חרקים.	חסה - תבילה 1
	הבדיקה הופסקה	השריה ושטיפה פנימית: 8 תריפסים, 2 אקריות אדומות. סה"כ: 10 חרקים	23 תריפסים, 2 אק"ש, 2 אקריות אדומות, זבוב 1. סה"כ: 28 חרקים	בצל ירוק - תבילה 1
5 אקריות אדומות.	אקרית 1, 32 אקריות אדומות. סה"כ: 33 חרקים	למעלה מ-150 אקריות אדומות בגדלים שונים	למעלה מ-250 אקריות אדומות בגדלים שונים	נענע - 3 תבילות
5 תריפסים	תריפס 1	6 תריפסים	19 תריפסים, אק"ש 1, 3 זבובים, 2 פסוקאים, אחר 1. סה"כ: 23 חרקים	כוסברה - 3 תבילות

		הבדיקה הופסקה	למעלה מ- 100 אקריות אדומות	נענע - 3 חבילות
			55 תריפסים, עכביש 1, 2 זבובים, פסוקאי 1. סה"כ: 59 חרקים	כוסברה - 3 חבילות
	הבדיקה הופסקה -	39 תריפסים וזחלי תריפס	למעלה מ-100 תריפסים (רובם זחלי תריפס)	שמיר - 3 חבילות
הבדיקה הופסקה	חרק 1 לא מזוהה	פסוקאי 1, 2 חלקי חרקים. סה"כ: חרק 1	4 תריפסים, עכביש 1, רימה 1. סה"כ: 6 חרקים	כוסברה - 3 חבילות

חברות ירק העלים המומלצות כיום על ידינו (לפי סדר א"ב):
הוד והדר, חסלט, חסעלה, ירוק למהדרין, ירוק מן הטבע, עלי גלאט, עלים ירוקים, קטיף
כהלכה, דא עלים, שטופים כהלכה.

